Ч. 111 (13.059). Львів, неділя 22. травня 1932. Pocztowa opłata zapłacono ryczałtem. Рік LIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло“. Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

Передплата в краю: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 14·00 „, Піврічно 26·00 „, Річно 49·00 „. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В справі оголошень звертатися до Адміністрації. — Ціна одного примірника 25 сот.

Митрополит Андрій до української молоді.

У 19. (61.) числі тижневика „Мета“ з дати 22. травня 1932 р. появилася на передовому місці статтія митрополита Андрія Шептицького п. н. „Слово до української молоді“, яку передруковуємо в цілости з уваги на її зміст та велику загальнонаціональну вагу. — Прим. Ред.

Мої обовязки супроти Вас, як не менше Ваше таке важке під цю пору положення спонукало мене написати це письмо. Надіюся, що приймете його щиро так, як щирим серцем приятеля до Вас я відзиваюся. Мій уряд душпастиря, а може ще більше ніж той уряд — приязнь, яку відчуваю до всіх Вас разом, вимагає від мене безоглядної супроти Вас щирости. Скажу Вам усе, що виджу у Вас доброго і все, що можу мати проти Вас, або радше, що по моїй думці є відмінною рисою Вашого покоління.

Бачу у Вас горячу любов Батьківщини — України, любов, що йде аж до пожертви, а нераз до цілковитої жертви зі себе, зі свого добра, зі своєї будуччини і зі щастя власного, а навіть зі щастя і добра Ваших батьків. Може бути, що потрясення світової війни, а може ясна велика надія, що нам через кілька місяців просвічувала, як рання зоря, може бути, що природна зміна, яку приносить реакція одного покоління проти напрямку попереднього, а може бути, що є ще якісь інші причини, досить, що можу ствердити у Вас зріст любови до Батьківщини, зріст бажання принести за Неї жертви. Всі Ви неначе ще з тих, що з ентузіязмом ішли в бій, щоби покласти буйні голови на полі не так слави, як радше широких і далеких надій для майбутнього. Признаю, що це перша і може найважніша прикмета, якою молодь може відзначатися, а мушу сказати, що ця прикмета по своїй суті дійсно християнська. Християнство, Дорогі, це любов, так як Євангеліє — це наука любови. А що Ваша любов Батьківщини готова на всякі жертви, то це також прикмета глибока і дійсно християнська. Християнська мораль, християнське життя, християнські ідеали стоять, як на твердій основі, на жертві зі себе — і без жертви зі себе нема в християнстві правдивих цінностей. Розуміється, що любов не може йти в парі з ненавистю, бо ненависть чим більше звужена, тим більше з любови робить якийсь егоїзм. Можна своїх прав боронити і своїх прав доходити, але не шляхом ненависти до інших людей.

Однак маю щось і проти Вас.

Ви, і це природна недостача Вашого віку, в жертві йдете часом так далеко, що Ви не лише себе готові посвятити, але й готові посвятити чуже добро і загально-національні цінности. А це вже не є прикмета, а пересада, що може знищити до самої суті ту прикмету, з якою лучиться. Чуже добро і чуже щастя повинно бути святе не лише для християнина, але й для людини, як такої. І нарушувати це добро не вільно нікому. Бо найкраща ціль не освячує лихих засобів.

А маєте ще й ту хибу, що свої гадки і свій спосіб бачення річей надто часто хочете накинути іншим, навіть часом засобами насильства і сліпого терору. Мало у Вас того, що давніші покоління називали толеранцією. То вже не Твоя, виключно Українська Молоде, недостача. Це течія загально світова, яка створила з одного боку фашизм і такий виразний у численних державах нахил до диктатури, а з другого боку большевизм. Такий по всьому світі дух повіяв і Ви цьому не винні, що під впливом того подуву часом і найблагороднійша думка любови Батьківщини і жертва за Батьківщину вяне. Ми не знали того накидування своєї думки і своєї волі іншим. Чиж ми робили помилку, думаючи, що жертви, які не є свобідні, вартости не мають, не є жертвами? Чиж ми помилялися, думаючи, що поза атмосферою свободи, свобідної добровільної власної волі, нема для людей ані добра, ані щастя, ані будуччини, або думаючи, що це знак слабости чоловіка, коли він не може іншого переконати і мусить його аж змушувати? Чи ключі, що відбирають свободу, можуть свободу принести?

А маєте ще й ту хибу, яку легко вибачить Вам кожний, хто знає, як важко добути протилежну прикмету. Маєте ту недостачу, що свою думку сміливо і буйно ставляєте вище від думки всіх старших, що при найбільшій любови до батьків своїх, себе мудрішими і вищими вважаєте. Якжеж Вас переконати, що наслідком такої ментальности, на жаль, надто часто помиляєтеся? Сильно переконаним зпоміж Вас християнам сказав би я, що основною чеснотою християнства є покірно про себе думати, що Бог гордим противиться, а дає Свою ласку покірним. Однак не дивуюся, Дорогі, що більшість зпоміж Вас цю науку мало розуміє. Не дивуюся, бо знаю, як часто у Ваших серцях віра не то гасне, не то приспана наче журбою за життя і боротьбою з життям. Віра ця не досить жива, щоб дозволяла богатьом із Вас доцінити ту чесноту, яку християнство признає найбільшою силою, та яка в суспільному, а ще більше політичному житті видається сьогодні такою слабістю. Не дивуюся, що богато із Вас тієї чесноти і тієї проповіди ще не вповні розумієте і не можете погодити тієї такої яскравої і такої трудної до зрозуміння суперечности, тієї такої трудної до розвязання проблеми. Може по літах, Дорогі, коли удари життя змусять Вас похилити голову перед конечностями, що їх тепер не признаєте, коли в части хороби, в части терпіння і біль прикриють інеєм Ваші голови, колись зрозумієте і ту проповідь, розвяжете і ту проблему. Сьогодні не з проповідю про потребу покори звертаюся до Вас. Хочу Вам дати змогу зрозуміти, якою помилкою у Вашому житті є легковаження гадки й досвіду старших і тому скажу Вам так: як у Церкві і Християнстві, так само і в національному житті передання є підвалиною будуччини. Нарід, що за кожним поколінням зривав би з переданнями, нарід, якого кожне покоління наново від себе починало би національну працю для батьківщини, мусів би остати слабою дитиною поміж іншими народами. Народи не доходять до мужеського віку працею одного покоління. На це треба довгої, важкої праці багатьох поколінь, треба звязку тих поколінь не тільки в найближчих ідеалах, але бодай чи не в усіх засобах, що бажають осягнути ті ідеали. Людина, бачите, Дорогі, це єство дуже дрібне і дуже немічне. І далекий від правди той, хто про себе думає, що є великий та могутній. У наших руках лише одна хвилина істнування нашої нації. Якщо у тій хвилині не звяжемо нашої праці з тими, що були перед нами, і коли ті, що прийдуть після нас, знову свою працю, у своїх хвилинах не звяжуть з нашою працею і працею тих, що перед нами, тоді якуж ціль осягне нація, хоч би й у століттях?

Ви мусите зясувати собі, що легковаження гадки й досвіду старших є відкиненням авторитету віку і досвіду і що упадок авторитету є завсіди небезпечний. Хто відкидає авторитет старших, легко відкине авторитет батьків, а відтак і кожний інший авторитет у народі. Вкінці дійде до того, що буде відкинений авторитет Церкви, Бога і всякої етики. Небезпека таких шляхів поведінки аж надто очевидна. Хто відкине ці авторитети, тому лишається або власний його авторитет, або авторитет його партії, або близьких йому клік. Чиж це не веде до повної анархії?

А у Ваших жертвах є ще одно, що їх псує і перед чим мушу Вас перестерегти. Це те, що називається хибою самої прикмети. Цією недостачею Вашого запального патріотизму, цією хибою тієї прикмети є поспіх і нерозвага. Ви за скоро, ще не приготовані, рветеся до праці для загалу, до політики. Вам видається, що жовнір на полі битви не може пристанути, не може задуматися, розважити. Ви думаєте, що жертва тим успішніша із чим більшою бравурою вона принесена, а через те з більшою нерозвагою. Однак через те скількиж то жертв, принесених найблагороднішими поривами найкращих зпоміж Вас, стає не тільки безуспішними, але просто шкідливеми!? Требаж у житті і досвідчувати духа, требаж розважити, чи дух, що пхає у той напрям, є духом добрим, духом від Бога, требаж уміти сумніватися і не вірити на перший вид краси чи добра. Чейже природа знає прегарні овочі, прегарні на вид, які містять у собі правдиву, небезпечну отрую. Чейже ходить по світі дух обману, який зводить на манівці і збавляє тих, що не досить критично йдуть за ним! І сатана прибирає вид світлого Ангела. Хто лише поверховно судить, хто не доходить до ядра, до дна річей, того легко ошукує кожний горячий висказ, все, що видаєтьсяназверх благородним поривом, хоч під тими примавливеми зовнішніми познаками скривається обман і зрада. А тоді зведені на манівці, хоч несвідомо, можуть стати знаряддям чужих сил, а їхні жертви, принесені на жертвеннику любови до Батьківщини стають предметом політичної гри анонімових, укритих перед ними чинників. Їхній ідеалізм можуть використовувати інші та вони цього не знають, а їхні жертви можуть навіть бути обернені проти Батьківщини, тієї самої Батьківщини, якій вони ті жертви приносять. Тому всяка конспірація є завсіди така небезпечна, бо за нею йдуть невідступні її товариші: провокація і зрада, бо мусить бути получена з тайною, навіть для найближчих, якою завсіди прикрашений кожний обман. Для молодих конспірація тим небезпечніша, що так їх манить.

Людська природа така, що чим більшими хто відзначається прикметами, тим він на більші наражений небезпеки. Тому любов Батьківщини і жертва для Батьківщини знає такі тонкі, такі скриті небезпеки, що про них часом трудно й говорити. Нпр. буває, що молодий чоловік, який за національну справу свою жертву приніс і за Батьківщину терпів, після цього терпіння думає, що вільно йому спочити на лаврах. Нехайже його Батьківщина тепер славить, нехай його удержує, йому не потрібно працювати! Служба любови, мої Дорогі, не знає лаврів, як довго жертва ще не повна, а жертва одної хвилини не заступить довголітньої муравлиної праці. Не зривами одної хвилини, лише безупинним напруженням і безупинними жертвами аж до крови і смерти численних поколінь двигається народ. І лекше часами кров проляти в одній хвилині ентузіязму, ніж довгі літа з трудом сповнювати обовязки і двигати спекоту дня і жар сонця і злобу людей і ненависть ворогів і брак довіря своїх і недостачу помочі від найближчих, і серед такої праці аж до кінця виконувати своє завдання, не чекаючи лаврів перед побідою ані винагороди перед заслугою!

Ось так Ваші прикмети, буває, стають недостачами. Ваша енергія марнуванням сил, Ваша буйна запальність — шкідливою пересадою. На арені сьогоднішнього анормального життя це доводить до непомірних противенств — зі школою для Вас, як одиниць, як верстви в народі, зі школою для народу самого і його майбутности. Саме, коли Ви свій український безталанний Народ любите, Вам не вільно цього не бачити. На склоні мого життя закликаю Вас: застановіться над моїми словами, двічі-тричі їх прочитайте, передумайте глибше їхнє значіння! Бо не дай Боже, щоби хаос і зло, яке грядe, застало нас у такому розбитті, в якому сьогодні находимося!

† Андрей, митрополит.

Як примінитися до нових шкільних законів?

(З реферату дир. В. Кузьмовича на Зїзді „Рідної Школи".)

Виконні розпорядки до нових шкільних законів ще не оголошені, хоч можуть появитися з дня на день. І хоч їх ще не знаємо, всеж таки на підставі розпорядків шкільних органів І. і II. інстанції та з рамових постанов самих шкільних законів можемо вже поробити деякі висновки, як належить поступити у деяких конкретних випадках з початком нового шкільного року. Ці практичні висновки подаємо під розвагу громадянства і шкільних діячів „РШ".

Народні школи: Від 1. липня 1932 р. обовязує 7-милітний шкільний примус. Досі обовязував 6-тилітний, опертий більше на звичаю ніж на формальній правній підставі. Наслідком цього діти оставатимуть у школах один рік довше. Також від 1. липня ц. р. обовязуватиме початок шкільного примусу від 7-го року життя дітей. То значить, що річником, який має вступити до І. кляси нар. школи після ферій буде річник 1925-ий, Досі обовязував припис, що до І. кл. нар. школи поступали діти, які кінчали в році вступу до школи 6 років.

Наслідком цих двох змін буде фактичне продовження шкільної науки в народніх школах два роки. Діти мусітимуть обовязково ходити до нар. школи не, як досі, до покінчення 12 років, лише до покінчення 14-го року життя. Ясно, що це для селян згл. для сільського господарства буде немаловажне. Тому перед українським громадянством стоїть завдання вирішення, чи корисніше є для української молоді, головно для селянської, покінчити народню школу два роки пізніше, чи навпаки її умовий розвиток цього не вимагає. Зате господарські огляди були би радше за 6-ти літним шкільним примусом і за початком науки від 6-ого року життя. Закон цей буде безперечно відноситися і до приватних шкіл. (Що правда тут є деякі сумніви, але вони до хвилини писання цих стрічок ще не вирішені). А що зміна „на деяких обшарах і деяких місцевостях" належить до міністра освіти, отвирається для громадських і рідношкільних організацій поле до широко закроєної акції за цією зміною.

Тому, що 1925-тий річник у цьому шкільному році є вже цілий у народніх школах, а самім І. відділі, заходить небезпека, що велика кількість народніх шкіл не буде мати після ферій першого відділу, зглядно буде мати неповний. Ця небезпека менше загрозлива по містах, бо тут буде багато дітей, або неприйнятих у минулому році до шкіл, або тих, що дістали відрочення, або тих, що не поступили до школи з інших причин. Зате загроза упадку фреквенції в сільських школах є дуже велика. У практиці це доведе до ріжних злук відділів, ухилів від програм, а в місцевостях, де є більше шкіл, до злучення слабших кляс в одну, до зменшування учит. етатів і т. д. Упадок фреквенції відбється матеріяльно на приватних школах, тобто і школах „РШ". Особливо дошкульно відчують цю зміну родичі 6-ти літних дітей, що з ріжних домашніх оглядів уже тепер приготовилися віддати тих дітей до шкіл. Тому на терені Львова є доконечним порозуміння народніх шкіл „РШ" зі захоронками, щоби захоронки приймали 6-тилітків.

Наслідки звинення І. кл. державних гімназій і І. року держ. семинарій будуть такі, що на терені Східної Галичини щезне 13 відділів державної гімназії і два відділи державних т. зв. утраквістичних дівочих семинарій, — разом наш стан посідання на терені державного шкільництва зменшиться на 15 відділів. Коли взяти під увагу, що 6 мужеських державних семинарій носить теж назву утраквістичних (не знати чому, бо на ділі це польські семинарії) і що в них є досить великий відсоток української молоді від 7 до 40%, тоді можемо рахувати, що забракне 21 відділів державних шкіл, до яких українське громадянство могло після ферій спрямовувати свою дітвору. Чи державна шкільна влада добровільно відкриє 21 відділів (або бодай 15) при істнуючих державних вищеступневих народіх школах, належить дуже сумніватися. Зрештою це й технічно неможливе, бо в тих місцевостях, де ці відділи при українських державних гімназіях перестануть істнувати (Львів, Перемишль, Станиславів, Коломия, Стрий, Бережани) є лише дві державні 7-ми класові укр. народні школи (у Львові і Перемишлі). З того висновок, що місцеві громадяни і рідно-шкільні діячі повинні старатися, щоби бодай на цей шкільний рік при тих державних гімназіях, де перші кляси будуть звинені, повстала така сама скількість відділів V. кляси народньої школи. Це зрештою є законно дозволене.

Очевидно перед родичами, які тепер мають дітей у IV. народній школі, а хотіли би післати після ферій до гімназій чи до семинарій, виринає питання: що робити з дітьми? Тут треба порадити, або нехай записують дітей до перших кляс приватних гімназій „РШ" і на І. роки приватних семинарій „РШ", або нехай спрямовують дітей до V. кляс народніх шкіл „РШ". Треба завважити, що з початком шкільного року 1932/33 у приватних гімназіях і семинаріях „РШ" перші кляси будуть напевно істнувати. Та тільки родичі мусітимуть мати на увазі, що державні урядовці не одержать за своїх дітей т. зв. зворотів, і що в дальшій будуччині їхні діти мусітимуть здавати матуру або вступний іспит до інших шкіл — як екстерністи. Дуже правдоподібне, що державна влада не буде робити великих перепон, коли молодь тих кляс захоче по двох роках перейти до кляс нових гімназій, які будуть утворені вже на підставі нових шкільних законів, — очевидно, за відповідним вступним іспитом. Треба рахуватися з фактом, що влада не дозволить нікому, ані приватній особі ані установі вже після ферій т. зн. у вересні, отворити І. клясу нової гімназії (рівнобіжну до теперішньої III. кл. гімназії). Наступний шкільний рік буде роком ліквідації II. гімназійної кляси держ. гімназій та роком підготовчим для І. кляси нової гімназії. Чи приватні гімназії одержать на рік 1933/34 дозвіл отворити знову І. клясу як цього року, це питання отверте.

З процесу проф. Кирила Студинського

проти »Діла« і »Червоної Калини«.

Ще кілька подробиць із зізнань проф. К. Студинського.

Ті подробиці з процесу, які друкуємо далі, не ввійшли до вчорашнього звіту зі судової салі, бо й так той звіт зайняв майже півтора сторінки вчорашнього числа газети. А проте не можна їх промовчати тому, що й вони — на нашу думку — дуже важні для цілої справи. Ці подробиці нотуємо як своєрідний документ часу для історії. — **Прим. Ред.**

КНИГА НА 2000 СТОРІНОК.

Проф. Кирило Студинський явився на свій процес так, як на університетський виклад: обвантажений книгами і записками, як допоміжним матеріялом для своїх зізнань. Трибунал суддів щиро здивувався, коли в одному моменті допиту, проф. Студинський сягнув по книгу справді велитенських розмірів. „Що воно таке?" — спитав зацікавлений предсідник трибуналу. „Це стенографічний протокол процесу Спілки Визволення України" — відповів питомим собі лагідним голосом свідок. Суддям заперло віддих: „Як то, та велитенська книга — це протокол одного процесу?!" „А так, протокол..." — „Хтож його видав і звідки ви його маєте?" „Це видало Державне Видавництво України, „Пролетар". — „Ах, „Пролетар"..., — ну, в такому разі це дійсно протокол правдивий..." — закінчив діяльор радник суду Мединський. Трохи згодом, коли судді звикли до виду тої книги на яких 2000 сторінок, вони попросили її у свідка й цікаво переглядали той єдиний свого рода „протокол" ославленого харківського процесу.

„ГНУС..."

Згадана вище товстелезна книга була потрібна проф. Студинському на розправі на те, щоби відчитати з неї ті уривки з приватних записок Сергія Єфремова, які в нього сконфіскувало ГПУ та які торкалися м. і. особи проф. К. Студинського. Ці уваги, де є фраза про відомих „30 серебреників" кінчаються ядерним висловом під адресою свідка: „Гнус!" „Що то значи?" питають цікаво судді. „**Обиждливосць**" — правильно перекладає сам проф. Студинський...

ІНТЕРВЕНЦІЯ НА КОРИСТЬ С. ЄФРЕМОВА.

Доказуючи свою повну непричасність у процесі Спілки Визволення України (у чому, зрештою, ніхто ніколи проф. Студинського не посуджував і не підозрівав), проф. Студинський склав на вчорашній розправі цікаву заяву про свою інтервенцію на користь підсудних „спілчан". Він — мовляв — говорив у Харкові з цілим рядом більшовицьких достойників, зокрема з наркомом освіти та його заступником, щоби членів „Спілки Визволення України" надто суворо не карали. Наводив при цьому досить оригінальний аргумент: „Я казав, що суворий засуд сильно попсує нормальні культурні звязки Галичини з Радянською Україною".

Чому? важко було збагнути. Тим більше дивно видавалась спочутливість проф. К. Студинського для обвинуваченого акад. С. Єфремова, після того, як він пояснював на вчорашній розправі, що акад. Єфремов його особистий ворог і не любив його тому, що він дружив з Грушевським. Єфремов вів у Академії „московську політику" і він був головним винуватцем процесу Спілки Визволення України тому, що вів... щоденник!

„ЦЕ НЕ Є ЛІТЕРАТУРНА РОЗПРАВА..."

Сильно неприємне враження для проф. Студинського зробило те, що він хотів використати терен пресової розправи для якогось генерального обрахунку з усіма своїми дійсними й уявленими противниками та виголосити промову про справи, які не мали ніякого безпосереднього відношення до предмету спору. Так нпр. проф. Студинський почав характеризувати спомини Юрченка і вдаватися у полеміку з його поглядами. Очевидно, що предс. трибуналу негайно перебив свідка увагою: „Це не літературна розправа, лише карна і ані погляди автора книжки ані критика свідка нас не цікавлять". Однак проф. Студинський видно таки до кінця розправи не зорієнтувався у тонкостях такого процесу і вже під сам кінець своїх зізнань, навязуючи до попередньої заяви, що він — мовляв — хотів перестерігти молодь перед Юрченком, додав: „Я хотів ще перестерігти перед ідеями твору Юрченка, який мені дуже не сподобався". І знову ефект тих слів був діяметрально ріжний від того, який сподівався викликати свідок. Професор від літератури, що почав студіювати XIX-ий вік, занадто вже по-молодечому реагує на політичні ідеї твору, що з цілою працею професора не має нічогісенького спільного.

ПРИЯЗНЬ ЗІ СКРИПНИКОМ І ГОЛОСУВАННЯ НА Д-РА ДМИТРА ЛЕВИЦЬКОГО.

Подиву гідну наївність виявив проф. Студинський, коли вважав вказаним на вчорашній розправі доказувати свою повну політичну невтральність. Кидав він такими фразами, які мали свідчити, що буцімто він не має нічого спільного із радянофільством. Останніми, мовляв, актами політичної діяльности проф. Студинського в українськім життї була його участь на зїзді УНДО в 1925 році та у зборах Видавничої Спілки „Діла" в рік чи два роки пізніше. В одному і другому випадку проф. Студинський голосував на кандидатуру д-ра Дмитра Левицького...

Зараз же потім, на одно з пречисленних питань адв. д-ра Глушкевича, проф. Студинський почав вичислювати своїх знайомих на Радянській Україні — самі офіціяльні особи, саму верхівку комісаріяту освіти, директора опери й артистів, з якими познайомився у звязку з виставою опери „Купала", свого пок. тестя Вахнянина, переходячи аж до таких подробиць як офіціяльні візити у комісаря освіти Скрипника!

СТУДИНСЬКИЙ, ЄФРЕМОВ І „ДІЛО".

Стратегічним „маневром", на жаль занадто прозорим і наївним, було втягати у свою оборону — „Діло". Те саме „Діло", мовляв, яке його нині атакує, друкувало його, проф. Студинського, статті про Академію Наук. Не попускаючи тільки проф. Студинський, що покликуючись на своє колишнє співробітництво у „Ділі", треба буде вияснити також, коли і чому те співробітництво припинилося. І проф. Студинський дійсно виявив, що після його статті появилася у „Ділі" стаття С. Єфремова, але що видруку-

вати репліку проф. Студинського Єфремову на закид того останнього „pecunia non olet“ — головний редактор „Діла“ відмовився! Навіщож було витягати ту історію і пригадувати людям, що з двох авторитетів — Єфремова і Студинського — „Діло“ признало авторитет першого з них...

* * *

ДВА ІВАНИ КРУШЕЛЬНИЦЬКІ.

З огляду на непорозуміння, яке найшло висказ навіть на сторінках польської преси, виясняємо, що п. Іван Крушельницький, учитель „Рідної Школи“, головний свідок оборони у процесі проф. Студинського, не має нічого спільного з Іваном Крушельницьким, головним співробітником „Нових Шляхів“, редагованих його батьком, колишнім міністром УНР, і колишнім есером та радикалом Антоном Крушельницьким.

Довкола афери Ліндберґа.

Справа Кортіса, арештованого у звязку з вкраденням і вбивством дитини Ліндберґа, приймає щораз більше сензаційний зворот. Поліція розсліджує подробиці ночі, коли доконано злочину, зокрема справу алібі Кортіса. Нема сумніву, що окуп Ліндберґа в сумі 50.000 долярів Кортіс доручив на цвинтарі Бронкс свому спільникові. Слідча влада певна, що він не сказав ще цілої правди та що ціла афера прийме ще ширші розміри. Є докази, що Кортіс вмішаний в справу алькогольної контрабанди.

З Льондону повідомляють, що вістка про зловлення двох членів банди, яка вкрала дитину Ліндберґа, не потверджується. Це тільки репортерські сензації американських газет. Поліція веде глядання, але покищо не впали на слід злочинної ватаги.

700 бомб.

СЕВИЛЯ, 19. V. ПАТ. Викрили тут фабрику бомб і сконфіскували 700 готових бомб. Їх мали вжити сьогодні підчас рев. страйку, який веде федерація праці. Арештували всіх, що були при фабрикації бомб.

—o—

ОСТАННІ ВІСТИ

У КИЄВІ СТРІЛЯЛИ НА РОБІТНИКІВ ІЗ ГАРМАТ?

Закордонні часописи принесли вістки, нібито в Київі в військових маґазинах 5000 робітників проголосило страйк, бо від 5 тижнів не діставали платні. ДПУ вислало відділ скорострілів, та він перейшов на бік страйкарів. У звязку з тим комендант скорострільного відділу чекіст Менадзе застрілився. Опісля сконцентрували полк піхоти та кілька батерій артилерії, яка отворила гарматню пальбу на магазини. Арештували більше як 400 страйкарів, а 16 провідників заворушень розстріляли на місці без суду.

ПІЛСУДСЬКИЙ ВИГОЛОСИТЬ ПРОМОВУ.

У варшавських політичних колах кажуть, що 22. травня Пілсудський виголосить промову на засіданні ради фіз. виховання. Він є предсідником тієї ради.

ЗНИЖКА ПЛАТЕНЬ УЖЕ УХВАЛЕНА.

У пятницю веч. рада міністрів під проводом прем. Пристора признала потрібним пригоровити дальшу редукцію видатків як персональних так і річевих. У висліді дискусії ухвалили проєкт розпорядку про зміну висоти платень держ. функціонарів, професійних військових і емеритів, на основі якого здержується дотеперішній 10-проц. додаток держ. функціонарів та суддів і прокураторів, які займають становища поза Варшавою, а також ем. заосмотрення осіб, що живуть поза Варшавою.

Відкликання того 10-проц. додатку рівняється знижці повної платні разом із додатком на 9 проц. Щодо військових поза Варшавою 8 проц. Знижка ввійде в життя 1. червня ц. р., наскільки торкається платень осіб, що є в чинній службі, а від 1. липня емеритів.

Рівночасно рада мін. прийняла ухвалу, яка доручає перевести аналоґічну знижку в прилюдних підприємствах, заведениях і установах (монополі, держ. банки і т. д.) на провінції. Незалежно від того поручили поодиноким м-ствам поробити заходи для переведення знижки в тім самім відношенні у тих підприємствах, заведениях і прилюдних інституціях у Варшаві та поза Варшавою, які досі не знижували платень на осн. минулорічних ухвал.

ГРЕДЕЛЬ УРУХОМИВ СВОЮ ФАБРИКУ.

СТРИЙ, 20. V. ПАТ. Фірма Брати Ґредель одержала нові замовлення, тому урухомила тартак у Стрию та прийняла більше як 200 робітників.

Польща програла з Данціґом.

Рада Союзу Народів займалася на публичному засіданні 19. ц. м. скаргою вільного міста Данціґа в справі замкнення Польщею вільного торговельного обороту між Данціґом і Польщею. Рада приняла до відома звіт, предложений англійським державним секретарем у Форейн Офіс Еденом, та приняла запроєктовану ним резолюцію, уложену в порозумінні з представниками Данціґа і Польщі. Згідно з цією резолюцією Високий Комісар у Данціґу має в найближчому часі, затягнувши опінії експертів, видати розпорядок, що управильнював би оконечно оборот і виміну товарів між Польщею і Данціґом. Затем польський уряд зобовязується не приноровлювати дальше супроти в. м. Данціґа виданих недавно і вже обовязуючих карно-митних постанов, що унеможливлюють імпорт данціґських фабрикатів до Польщі.

Німецькі політичні кола в Женеві і делеґація Данціґу уважають ту резолюцію рішучою програною Польщі на терені Союзу Народів.

—o—

Японці покидають Шанґай.

МОСКВА, 20. V. ПАТ. Із Шанґаю повідомляють про нормальний обосторонний хід евакуації. Японський генерал Широкава загрозив поворотом японських військ, якщо китайці не додержать умови. Японці почали евакуувати Чапеї. Владу на евакуованих теріторіях обіймає нанкінська поліція. Нанкінський уряд покликав спеціяльну комісію відбудови знищених теріторій під проводом міністра фінансів. Залізнича лінія Шанґай-Нанкін буде незабаром урухомлена.

—o—

Протирадянська пропаґанда на Рад. Україні.

З Риги повідомляють: Радянська преса на Україні розпочала гостру кампанію проти петлюрівців, як називають національно освідомлених українців. Преса стверджує, що українська контрреволюція підносить голову й використовує кожну нагоду, щоби ширити серед населення Радянської України пропаґанду за відорванням українських земель від Радянського Союзу. Протирадянські настрої замітні теж у хліборобських колективах.

Три японські терористичні товариства.

ТОКІО, 20. V. ПАТ. Поліція почала енергійну акцію, щоби зловити терористів. Викрили нові змови, що плянували нові атентати. Виновники належать до трьох окремих терористичних ґруп, що працюють у найтіснішим взаєминах. До першої ґрупи зв. „Братерство Крови“ належить 300 членів. Вони виконали атентати на міністра фінансів і вел. промисловця Такумадана. До другої ґрупи належить 120 молодих старшин. Вони відповідальні за вбивство прем. Інукаї. Третя ґрупа зв. „Ватага Смерти“ має 300 членів, фармерів, які брали участь в ост. нападі на електрівню.

—o—

Нові стемплеві оплати.

Міністерство скарбу повідомило всі скарбові палати, що з днем 18. ц. м. входить в життя закон в справі зміни закону про стемплеві оплати. На підставі цього закону основна оплата від подань, внесених до державних урядів, і від свідоцтв, видаваних тими урядами, підвищена з 3 зол. на 5 зол., з винятком свідоцтв, видаваних судами. Не буде теж змінена оплата 50 сот. від кожного залучника від подання. Новий закон вводить засадничу оплату від повновластей в квоті 5 зол. Повновласти до городських і промислових судів, до судів праці підлягають оплаті 1 зол., до інших судів і публичних урядів 3 зол.

Подання, в яких петент домагається зміни рішення відносно публичних даний (відклики, представлення, рекурси і т. д.) підлягають тепер оплаті 2 зол. Подання, в яких петент домагається відложення податку або оплати, розложення їх на рати, обмеження викональности і т. п., підлягають оплаті 3 зол.

Від свідоцтв, які видають державні уряди і нотарі, належиться оплата в квоті 5 зол., як їх видають суди 2 зол. Витяги з нотаріяльних актів, дуплікати урядових документів, які виготовлять державні уряди, а також відписи і витяги, виготовлені і посвідчені державними урядами підлягають оплаті 2 зол. від кожної сторінки. Відписи і витяги, виготовлені і посвідчені нотарем, підлягають оплаці 50 сот. Посвідки власноручного підпису або ручного знаку, що їх виставляють державні уряди, підлягають оплаті 1.50 сот. Оплата від дозволів на ведення постійного концесіонованого підприємства виносить 40 зол. (досі 20 зол.).

Квити з відбору грошей і вартість паперів остемплюються по 25 сот.

Подання про дозвіл на улаштовування вистав або публичних концертів, хоч би дохід був призначений в цілости на суспільні, освітні чи культурні цілі, підлягатимуть оплаті 5 зол.

Ця остання постанова буде чималим тягарем для праці українських культурно-освітніх товариств, яким імпрези часто не приносять доходу. А в додатку вони часто не дістають дозволу на улаштовання імпрези, але оплату мусять з гори заплатити.

ПІСЛЯ ОБКИНЕННЯ ПРОФЕСОРА ЯЙЦЯМИ.

У звязку з обкиненням професора львівської політехніки гнилими яйцями, ректорат політехніки пояснює, що це стрінуло **проф. д-ра Каз. Бартеля та зазначує**, що той напад тим більше каригідний і незрозумілий, що проф. Бартель не був референтом справи ані не ставив внесення присуду. Ректорат у поясненні справи додає, що студенти львівської політехніки в Дублянах від кількох тижнів переслідували одинокого тамошнього студента-жида, щоби він кинув Дубляни.

Виділ „Кулка Дублянчиків“ уважає напад „вибриком непочитальних одиниць“ і впевняє, що на таке ніхто з дублянчиків не рішився би з якихнебудь причин.

ЧИ ЛЬВІВСЬКА „КЕПЕНІКІЯДА“?

В пятницю в 11. год. в ночі сильні відділи поліції зі старшинами вийшли в напрямі Клепарова. Там стрінули гурток людей під проводом якогось чоловіка в старшинському однострої з полковниківськими відзнаками. Цей чоловік то селянин із Сх. Галичини. Усіх тих пятьох людей придержали, а на місці найшли ще 4 однострої, мабуть украдені. Покищо не устійнили, чи то була „кепеніківда“. Поліція та прокураторія ведуть дальше слідство.

„КРИЧИ КИТАЮ“ СТЯГНУЛИ З РЕПЕРТУАРУ

На припоручення львівської воєвідської влади дирекція м. театрів зняла з репертуару пропаґандову песу Третякова „Кричи Китаю“. Розпорядок цей видно наслідком бурі, яку ця песа викликала на пленумі м. ради та наслідком заг. осуджения публикою. Стягнення песи з репертуару наражує дирекцію на великі втрати, бо вистава спричинила величезні кошти. Зачувати, що в звязку з тією аферою Леон Шілер рішився зректися дальшої співпраці у львівських театрах.

ПРИВАТНА БІРЖА.

Ам. долар 8.86, 8.86.50, канад. долар 7.90, 7.92, чеська корона 0.26.50, 0.26.75, фр. франк 0.35.00, 0.35.20, шв. франк 1.73.00, 1.73.50, фунт стерл. 33.80, 34.10, лея 0.05.00, 0.05.50, нім. марка 2.12.75.

—o—

СПОРТ.

УКРАЇНА — ЧОРНІ І. Б.

Неділя, 22. травня год. 3.30 відбудуться змагання за мистецтво А-кляси між Україною та Чорними І. Б на грищу Чорних (перед змаганнями Гарбарня — Чорні).

—o—

Економічний огляд.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

Турботи з доляром.

Посідачі долярів, у Польщі „другої краевої валюти“, мали дійсно чого непокоїтись в останній час. Американський парлямент приняв закон (т. зв. **Goldsboroughbill**) яким доручив найвищій грошевій установі повести валютову політику, що зміряла би до інфляції. Обіг банкнотів при реалізації цього закону зріс би майже на 3 і пів міліярдів, їхня вартість мала би знизитись на одну третю. Не диво, що після появи цієї вістки зароїлось у банках, а сам Банк Польський закупив долярів на сотки тисяч. І хоч чергові вісти, які наспіли зі Зл.Держав П. Америки відбирали притоку до тріюги, бо завіряли, що як сенат, у якому переважають „тверфдовалютники“ (hard-money men) з Овеном Глясcом на чолі, так і сам Гувер у ніякому разі не приймуть цього закону, проте панічні настрої не минули зовсім. Подача в Банку Польському зменшилась щоправда а в наслідках і курс зріс знова на 2 пункти, але все ще доплив долярів є дуже поважний. Треба зазначити, що консеквенції евентуального заломання доляра булиб у цілому світі дуже великі, разом із тим теж у Польщі, де остаточно щезла би віра людей у твердість валют. Це при загально поширеній доляровій базі ощадностей і калькуляцій мало би поважний вплив на все господарське життя Польщі в цілости, і на наше зокрема.

Невикористана нагода.

Польська преса нарікає, що краеві експортери беконів не зуміли використати зліквідованого тільки-що страйку-льокавту у данському беконярському промислі. Цей промисл опановує в 2/3 англійський ринок і підчас страйку в Данії мали — мовляв — польські експортери зовсім подібну конюнктуру для збільшення експортової квоти польського бекону в Англії, як перед кількома роками вугільний промисл на півн. ринках у час англійського страйку. Канадійські беконярі спритніші. Вони зуміли поширити круг своїх англійських відборців.

Справа експорту безрог до Австрії.

Непорядки у варшавському Синдикаті для збуту худоби, які врешті довели до його ліквідації, спричинили в часті інтервенції віденських комісіонерів, поки взагалі не замкнулись двері Австрії для ввозу польських безрог. Найбільш заогненим питанням була справа приділу контингентів. Тепер закінчились переговори Польщі з Австрією і приділ контингенту залишено дальше в польських руках.

МІЖНАРОДНЯ ХРОНІКА.

Доля американського доляра.

Актуальне валютове питання Зл. Д. П. Америки все дальше загострюється. Двоміліярдовий дефіцит бюджету і невелика надія на те, аби вдалось урядови впоратись із ним при допомозі податкової шруби (нема кого тиснути!) чи внутрішньої позички (брак довіря!), все більше популяризує погляд, що уряд кінець-кінців ратуватиме ситуацію при помочі друкарського станка, себто новою емісією банкнотів. Цей погляд зміцнів після виступу 13. ц. м. на комісії фінансових справ амер. сенату знаменитого експерта проф. Ірвінга Фішера. Він уважає найкориснішими для господарського життя Америки девалюацію доляра і стабілізацію вартости срібла, як нового валютового підкладу. Чи проф. Фішер стане американським Кайнесом, якого теоретичні міркування спричинили валютові пертурбації в Англії? Чи дальший розвій подій призначасть їм слушність і валютові маніпуляції започаткують конюнктуру? Це є одні з найбільш злободневних питань.

Сучасний стан світової продукції.

Кожний місяць приносить нове меншання фабрично-товарової продукції. Означений в 1928 р. індекс світової продукції цифрою 100, впав у грудні 1931 р. на 81, а в березні ц. р. на 74. Світ завернув до передвоєнних часів, до р. 1913. Цікаво при тому підкресалити, значні пересунення продукційної діяльности в поодиноких країнах. І так: у СРСР зросла вона 2 і пів разів від часів перед війною, в Японії у два рази, у Швеції на 68 проц., в Канаді на 47 проц. Зл. Д. П. Америки і Франція тільки тепер осягнули знов передвоєнний індекс. Натомісць фабрична продукція є все ще нижча від передвоєнної в Англії на 27 проц., в Німеччині на 38 проц., в Австрії на 22 проц., в Польщі (терит. узглядлення) на 54 проц.

Відгомін „світового торговельного тижня“ в Берліні.

Як відомо, в часі між 1 і 8. травня відбулась у Берліні велика світова господарська конференція, яка поставила собі за ціль розглянути можливости співпраці опанцирених тепер системою протекціонізму держав у царині торговлі. На конференції, — скликаній до речі з приватної ініціятиви, що причинилось до більше сердечної атмосфери підчас нарад, — зявились визначні теоретики і практики з двох десятків держав. Їхні реферати та міркування не сходять зі сторінок світової, а особливо німецької преси. Думки, кинені підчас конференції, обговорюють дальше в пресі. З нагоди „тижня“ видав „Берлінер Тагеблят“ товсті додатки, присвячені деяким державам. Це цілі монографії, для яких матеріял достарчили мабуть консуляти. На це вказує авторство статтей. Особливо більшовики, майстри в пропаганді, подбали за монографію СРСР, яка в дійсности представляється богато. Україна в ній перетоплена у всесоюзному казані. Навіть проф. Грушевський там тільки член Всесоюзної Акад. Наук. Лишень остання ілюстрація з дійсно імпонуючими харківськими хмародерами має напис: новий будинок державного промислу Української Рад. Республики.

В. Н-вич.

Б. посол о. д-р Вол. Пелліх перед судом.

ОСТАННІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ. — ПРИСУД.

Нині в пятницю, розправа почалася з того, що предсідник розправи поставив суддям присяглих *21 питань дотично вини підсудного.* Ці питання відносилися до злочинів та проступкіз з § 58, 65, 300, 302 і 305.

Після того забрав слово *прокуратор д-р Мостовський,* що виголосив більше як 1-годинну промову, в якій характеризував діяльність обв-ого як крайне ворожу до Польщі і домагався його покарання. При кінці своєї промови прок. спинився ще на відомій берлінській знимці деяких послів УНДО з полк. Коновальцем і на тій основі вказував на звязок деяких кругів УНДО з УВО, а між ними й обвинуваченого, який, мовляв, їздив до Берліна до Коновальця по інструкції, як має вести з краю „випротову“ акцію.

По скінченій промові прокуратора зголосився до слова *обор. д-р Біляк,* який просив, з уваги на цю заяву прокуратора, створити наново доказове поступовання і переслухати на обставину берлінської знимки б. посла Палієва, а на обставину, як ставиться УНДО до УВО, прочитати програму УНДО і переслухати представника глави (себто референта воєвідства в українських справах). Тим внескам спротивився прокуратор, після чого трибунал пішов на нараду і їх відкинув.

По павзі розпочалися промови оборонців. Перший забрав слово *обор. д-р Ярослав Селезінка,* що виголосив гарно обдуману, переконуючу промову, в якій піддав аналізі зізнання свідків прокуратури, виказав їх невіродостойність і просив звільнити обв-ого від всякої вини. Другий оборонець, посол *д-р Степан Біляк,* перейшов теж зізнання прокураторських свідків, відпер рішуче виводи прокуратора на тему звязку обв-ого й інших послів УНДО з законспірованими тайними організаціями і в кінцевім слові висказав погляд, що присяглі судді-громадяни всі питання дотично вини обв-ого заперечать.

Після правного поучення предсідника розправи судді присяглі пішли в год. 2.30 на нараду, яка затягнулася до год. 4.30 попол. Коли прис. судді вернули знову на салю, їх предсідник відчитав вердикт, яким вони з 21 поставлених питань затвердили тільки два, а саме: *питання трете (про віче в Радехові, § 65) 8 голосами і питання 19-те (про віче в Товстобабах, § 65) 7 голосами.* Всі інші питання в числі 19 судді присяглі відкинули.

На основі того вердикту трибунал видав присуд, яким засудив *о. д-ра Володимира Пелліха на 6 місяців тяжкої вязниці з врахуванням слідчого арешту (10 тижнів), але без припинення кари.*

Нерівна міра в справі національних меншин.

ЖЕНЕВА, 20. V. ПАТ. У звязку з проблемою визволення Іраку виязалася на Раді Союзу Народів інтересна дискусія на тему охорони національних меншин. Поль Бонкур зазначив, що приноровлюючи принціп гарантії прав меншин, Рада не мусить все вживати тих самих метод. Ситуація Ради зовсім ріжна тоді, коли має діло з державами з давною традицією, у відношенні до яких клявзуля охорони меншин мала на меті причинитися до засимілювання держав у рамах нових границь, а інша тоді, коли ходить про держави, які щойно переходять школу політичної свободи. Річ природна, що в цьому останньому випадку Рада мусить винести такі рішення, з яких не може виходити ніякий прецеденс для юрисдикції в ділянці охорони меншин супроти держави з давною традицією.

—o—

Як роззброюється Арґентина.

З Буенос Айрес повідомляють: Тому, що конґрес скреслив значно бюджетові видатки на військо і фльоту, арґентинський уряд рішив перевести відповідні редукції в складі армії й фльоти. В найближчому часі буде розвязаних кілька полків, а крім того відпустять 3.000 вояків піхоти і 2.500 моряків.

—o—

Воєвничий музика.

В нюйорському готелі Астор відбувся 13. ц. м. банкет в честь Падеревського заходом польсько-американської торговельної палати. На банкеті виголосив Падеревський промову, в якій підкреслив історичні, етноґрафічні та економічні права Польщі до Поморя. Польща, говорив він між іншим, мирна держава. Вона не хоче війни, одначе як війну їй накинуть, зможе боронитися до останньої краплі крови.

НОВИНКИ

— **Нехтують українську мову.** Маґістратське евіденційне бюро у Львові (вул. Рутовського 11) не вписує до реєстру зголошень виповнених українською мовою, наслідком чого терпить евіденція українського громадянства. Досвідчив того між іншими інж. С., якому сказали, що зголошення даної особи не втягнене до евіденції тому, що було написане по українськи. Що на це українські члени міської ради?

— **Свято весни,** якому перешкодила перед двома тижнями непогода, відбудеться в неділю, 22. травня ц. р. на площі Сокола-Батька у Львові (при Стрийській рогачці). Товариство „Зоря“, яке влаштовує це свято, приладило дуже цікаву й ріжноманітну програму, якої точки дають образ сили весняного життя. До кожної точки приграватиме власна дута орхестра. На закінчення забава з танцями для всіх охочих.

— **Перша діточа читальня у Львові** буде відкрита в неділю, 22. травня ц. р. в домівці „Рідної Школи“ на Стрийському передмісті (вул. Супінського 21). Місцеві книгарні та видавці, а перш усього відомий приятель української дітвори п. М. Таранько дарували цій читальні 150 гарних книжочок. Крім того буде тут уся діточа преса. Фаховий педагоґічний провід запевнений. Читальня буде відчинена в неділю в годинах 10—1 та у вівтірки і четверги в год. 4—7 попол. Вступ вільний для всіх дітей у віці 6 до 13 літ без ніяких оплат. Для вбогих і постійних читачів будуть премії. Обовязком свідомого українського громадянства припильнувати, щоби в діточій читальні знайшлося якнайбільше молоді, не тільки шкільної, але й тої, що не має змоги ходити до школи.

— **Професора львівської політехніки обкидали гнилими яйцями.** Академічний сенат львівської політехніки видав присуд, на основі якого релеґували на все із львівської політехніки студентів Богдана Коженьовського та Станислава Мілевського, а 21 студентів припинено в правах до хвилини аж поки вони не підпишуть відповідної заяви. Присуд цей видано в звязку з протижидівськими подіями на рільничо-лісовім відділі в Дублянах. Реферував справу в сенаті, як повідомляє польська преса, один із найбільше відомих професорів львівської політехніки, що відграє в політичному житті поважну ролю. Того то професора в пятницю передпол. обкидав гурток студентів гнилими яйцями, як він ішов до політехніки. Поліція веде слідство.

— **Хто вкрав?** В Ліствані пов. Дубно двох озброєних людей напало в ночі на дім громадського озброєного поборця, Агатона Гаврилюка. Бандити стероризували домівників і зрабували 600 зол., які він зібрав як асекураційні складки. Справа виглядає підозріло.

— **Велика пожежа.** У Вислоцьку пов. Столин вибух вогонь, що поширився на ціле місточко і знищив 58 мешкальних домів. Околичні селяни почали грабити вратовані із пожежі річи, наслідком чого кілька осіб арештовано.

— **Повісили за шпигунство.** Наглий суд в Кобрині засудив на смерть Івана Козловського з пинського повіту, якого зловили на границі при шпигунстві. Минулого понеділка його повісили на вязничному подвірю.

— **Поручник застрілив плютонового.** В Ґродні скоїлася трагічна подія. Два пяні підстаршини робили на місті авантури, зачіпаючи прохожих. Ті звернулися зо інтервенцією до поручника Гералтовського, що йшов вулицею. Тоді Гералтовський приказав пяним підстаршинам

іти з ним на команду міста. А що вони його не послухали, поручник приказав двом воякам під зброєю, щоби завели авантурників на команду. Однак плютоновий Новаковський добув револьвера і загрозив смертю кожному, хто посміє його доторкнутися. Щоби зробити конець авантурі, пор. Гералтовський вирвав з рук Новаковського револьвер і чотирма стрілами положив його на місци трупом.

— **Два присуди смерти за шпигунство.** Новгородський окружний суд в Барановичах засудив на кару смерти двох братів Миколу і Гаврила Ігирів із столпецького повіту за шпигунство в користь сусідної держави. Оборонець відкликався до ласки президента.

— **Украв 17 міліонів.** Польська слідча влада дістала від чехословацької поліції стежні листи за директором великих промислових заведень в Моравській Остраві, Заїчком, що присвоїв собі 17 міліонів корон і втік за границю.

— **Голодові грабунки в Німеччині.** В Ляйпцігу повторяються вже кілька днів зорганізовані напади на харчеві склепи, причому зрабували велику скількість масла, мяса і вудженини. Грабунки йдуть пляново. На оживлених вулицях середмістя ватаги людей викликують заворушення, щоби стягнути на себе якнайбільше поліції, а згодом у віддалених сторонах міста ватаги молодих людей кидаються на склепи і граблять майже без перешкоди.

— **49 жертв корабельної катастрофи.** Зі спису пасажирів французького корабля „Жорж Філіпар", що згорів в Аденському Заливі, виходить, що в катастрофі погибло 49 осіб, між ними французький письменник Альберт Льондр.

— **Саранча в Південній Америці.** З Буенос Айрес повідомляють, що в Клюдад дель Кабо показалася саранча в небувалій скількости. Величезна хмара саранчі перелітає зі швидкістю 150 км. денно. Де впаде, покриває землю верствою на метер високо і розлазячись по цілій околиці, винищує зелень до тла.

— **Діточа забава.** Тов. Українська Захоронка влаштовує в Тижні Дитини дня 30. травня Велику Діточу Забаву із ріжноманітною програмою. Саля Ремісничої Палати, пл. Стрілецька. Початок год. 4. пополудні.

— **Театр ім. І. Тобілевича** (Кооператива Укр. Театр у Львові) переїзджає із Теребовлі 22-го ц. м. на низку вистав до Копичинець, де пробуде від 23-го до 29-го ц. м. включно, а відтак подається до Чорткова, Озерян—Пилатковець і Борщева.

— **Молоді фотоаматори!** Заходом „УФОТО" відбудеться в неділю 22 травня научна прогулька. Збірка в год. 9. останній перестанок „4" при вул. Потоцького (ріг Ісаковича). Гостям раді. В часі прогульки спільна знимка.

— **Вписи до шкіл „Рідної Школи".** У цьому році Головна Управа „Рідної Школи" переводить виїмково вписи до всіх народніх шкіл „Рідної Школи" в краю в днях **1, 2 і 3 червня.** Подаючи це до відома українського громадянства, Головна Управа взиває родичів припильнувати поданий речинець і подбати про як найбільш численні вписи до шкіл „Рідної Школи". Родичам, які хотіли би після ферій вписати дітей до державних гімназій, звертаємо увагу, що державні гімназії першої кляси не будуть мати. За те деякі приватні гімназії „Рідної Школи" ті кляси отворять. Тому ці родичі повинні рішитися: або записувати дітей до шестої кляси народніх шкіл (отже й „Рідної Школи"), або до першої кляси українських приватних гімназій „Рідної Школи" у тих місцевостях, де ці гімназії перші кляси зорганізують. Вписи до всіх інших шкіл „РШ" відбудуться при кінці червня ц. р.

— **„Овочі і ярини на услугах людського здоровля".** Другий виклад на цю тему виголосить д-р С. Парфанович 21. травня в год. 6. веч. в домівці Т-ва „Відродження" при вул. Косцюшка ч. 5/I пов.

— **Редакція „Мети"** просить нас оголосити, що в останньому числі „Мети" сконфісковано додаток. Наслідком цього, що сконфісковано його дуже пізно, розіслано „Мету" без додатку, щоби не спиняти надто висилку цілого числа.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Знання психіки.

Час до часу залетить і в нашу редакцію білий крук.

— Певно почастує папіроскою! — скаже хтось.

— Швидко полагодить справу і без злости в серці відійде! — подумає другий.

Отже не тому.

А тому білий крук, що на відхідним кривиться і заявляє:

— Алеж то у вас неможливий вхід.

Саме нині трапився такий.

Це така рідкість, що ми були змушені задержати цього білого крука і вияснити йому цілу справу.

— Вхід до „Діла" зроблений з великим зрозумінням української психіки. Він темний, вузький, невигідний і закурений. Навіть браму треба було на половину замурувати, щоб задержати стиль.

— Не розумію!?

— Зараз вияснимо. „Жорж" має гарний вхід?

— Так.

— А ресторан „Краківського"?

— Так само.

— А ресторан і каварня „Гостинниці"?

— Ну, вже не так, але все таки.

— Отже бачите. А українці там не ходять! Зате в ресторанах, де входиться через сіни і галок, де треба перескакувати через пивничні двері і смітарку — там їх хоч під рубель.

— Ну?

— Саме в тім лежить знання психіки. Темний, незручний вхід, своєрідний запах коридорів, чар закурених закамарків манить столичника чи прочанина і тягне його вступити до редакції.

Гість хотів протестувати, але не знаходив аргументу.

— Так-так, мій пане. Це видно не тільки на камениці „Просвіти". Погляньте на новіші наші будівлі. Всюди задержаний той сам стиль: якнайвужчий вхід, щоби якнайбільше людей заходило. Навіть запах мурів менш-більш однаковий. Ми любимо його і тужимо за ним. Послухайте: Опинились раз два наші старші громадяни на „Високім Замку". Не знаю яким чудом і чого, але опинились. Посідали на лавку і балакають. Врешті один з них каже: „Слухайте, ходім до Кучека, бо тут такий воздух, що бігме не можна витримати!".

Гість задумався. Видно було, що щось передумує, щось важить у думці.

Вкінці:

— Ви мене переконали. Так є. Це має глибокий психольогічний підклад. Завтра маємо в місточку рішати будову „Народнього Дому". Інжинір висадив таку браму, як до церкви. Треба буде наполовину зменшити!

І вже без нарікання пропхався крізь двері і посунув напомацьки головним коридором.

Галактіон Чіпка.

Присилайте жертви на будову нагробника Іванові Франкові, який уже будується - Гроші слати до „Центробанку" на конто ч. 9003.

Із діяльности Т-ва »Плай«.

Основане в р. 1924 р. Товариство „Плай" відновило свою діяльність на весні 1931 р.

Нововибраний Виділ поставив собі метою перевести передовсім організацію українських туристів та пропаганду туристики в пресі. Є успіхи цієї діяльности за рік 1931-32, хоч і дуже скромні. Всі заходи Виділу розбивалися об байдужість та недостачу зацікавлення — передовсім серед молоді.

За минулий рік відновлено діяльність філії в Стрию та засновано нові філії в Перемишлі та Самборі. Крім цього вжиті заходи, щоби заснувати філії в Тернополі, Бучачі, Долині, Теребовлі. Для пропаганди туристики вийшло заходом „Плаю 5 чисел „Туристики і краєзнавства" як додатку до часопису „Новий Час".

Прогулькову діяльність розвивав „Плай" передовсім у найближчій околиці Львова. Дальші прогульки не вдалися через брак охочих до участи в таких прогульках. Уладжено прогульку в самбірські гори і до Лаврова тільки при участи двох осіб, рейд наколесників у Татри при участи трьох осіб. Плянована була прогулька на виставу до Парижа, одначе на оголошення в „Ділі" зголосилося за мало осіб. Із удатних прогульок у гори треба згадати про прогульку на Добушанку з участю яких 50 осіб, та менші на Хомяк і Синячку. Заходом Товариства відбувся виклад п. д-ра Пастернака „Про княжий Звенигород" і прогулька до Звенигорода.

У січні ц. р. зорганізував „Плай" разом зі „Стрілою" лещатарські курси в Підбужі.

Недостача провідників є великою перепоною „Плаєви" в його діяльності, і то не тільки в краю, але навіть у Львові. Щоби цьому зарадити зорганізував „Плай" у цьому році „Курс провідників по Львові". При ласкавій співучасти пп. ред. Миколи Голубця, д-ра Романа Зубика, ред. Дмитра Паліїва, д-ра Ярослава Пастернака, інж. Северина Пастернака і д-ра Ігора Федева відбулася низка викладів. Участь слухачів була пересічно 80 на викладі.

При „Плаю" оснували Секцію Молоді. Члени Секції брали участь у лещатарських змагах у Львові і в Славську.

Загальні Збори Товариства „Плай" відбудуться в суботу, дня 21. травня ц. р. в 5. год. попол. у домівці Товариства „Українська Бесіда" при вул. Рутовського 22. На Збори ці запрошує Виділ усіх членів „Плаю" і прихильників туристики.

‡ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

† **о. Софрон Левицький,** парох Стриганець, товмацького повіту, визначний народній робітник, помер у Львові 19. ц. м. проживши 72 роки. Похорон відбудеться в понеділок 23. V. 1932 в Стриганцях куди перевезуть тіло Покійника. — В. Й. П.!

З кіна.

КІНО ПАЛЯС: **„МАЙБУТНІ ПОДРУЖЖА", ком.**

Фільма ця в оригіналі зветься „Тільки уявіть собі..." І американці пробують уявити собі, як за 50 літ виглядатиме в них світ. А що найактуальнішими справами є спроби нових форм подружжа і нові технічні винаходи, то фільма ця обертається виключно довкола цих двох пунктів. За 50 літ — як це уявляють собі автори цієї фільми — можна буде діставати розвід, так само як жінку на означений час і то за... виїмкові суспільні заслуги. Фільма показує нам не тільки Ню-Йорк за 50 літ, але й... Марса. Коли наші внуки попадуть на цю планету, побачуть, що вона мало ріжниться від вистав у сучасних великоміських мюзік-голях і „Касінах де Парі". Ракета у давній відомій фільмі „Жінка на місяці" відкривала нам більші несподіванки. Поза кількома дрібними технічними новинками, двома-трьома комічними сценами і одним автором-коміком нема тут несподіванок.

м. р.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У львівських учительських кругах появилася поголоска, що статті, поміщені в 6-ому числі часопису „Слово Правди" з дня 15. травня 1932 р. з нагоди Загального Зїзду „Рідної Школи", були інспіровані людьми, близькими до Управи Секції Приватних Учителів при Т-ві „Учительська Громада" у Львові. Щоби не ширилося баламуцтво, просимо помістити на сторінках Вашого цінного часопису таку заяву:

1) Управа Секції Приватних Учителів при Т-ві „Учительська Громада" стверджує отсим, що вона ані наперед не знала нічого про намірену появу вище згаданих статтів, ані досі нічого не знає про їх авторство.

2) Управа Секції не мала й не має ніяких звязків із Редакцією часопису „Слово Правди".

Прошу приняти вислови щирої подяки за поміщення цього вияснення.

З високою пошаною

Петро Коструба, голова Секції.

У Львові, 19. травня 1932.

СПОРТ.

Степ — Ютшия.

Змагання за мистецтво II-кляси тих дружин відбудуться в неділю 22. травня в год. 11-ій передполуднем на грищі Сокола-Батька. Попередять змагання Степ II — Рух II. в год. 9-ій.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 20.V. 1932 р. за масло експортове та десерове пріма 0·00 зол., за літру молока [illegible] сот., літру сметани [illegible] зол. копу яєць 3·30.

Театри.

Великий Театр.

Субота, 21. V. год. 7.30 веч. „Кричи Китаю“.

Неділя, 22. V. год. 3.30 попол. „Чорне Гето“ (ціни попул.).

Неділя, 22. V. год. 8. веч. „Фавст“.

Театр Ріжнородностей.

Субота, 21. V. год. 8. веч. „Гав-гав“ (виступ Мих. Зніча).

Неділя, 22. V. год. 3.30 попол. „Молодість шумить“ (ціни попул.).

Неділя, 22. V. год. 8. веч. „Гав-гав“ (виступ Мих. Зніча).

Театр Новин.

Субота, 21. V. год. 8. веч. „Чесна Зузанна“.

Неділя, 22. V. год. 7.30 веч. „Гав-гав“ (виступ Мих. Зніча).

Концертове Бюро М. Тірка.

Середа, 25. травня: Концерт Тітта Руффо, і. баритона „Ля Скалі“ в Мілано.

Кіна.

АПОЛЬО: „Така солодка дівчинка, як Ти“ (Анні Ондра).

КАСІНО: „Любовниця з Тагіті“ (Ван Дайк).

КОПЕРНИК: „Д-р Джекиль і мр Гайд“ та Вбивство през. Думера.

ЛЕВ: „Жінка на Марсі“.

МАРУСЕНЬКА: „Д-р Джекиль і мр Гайд“ та Вбивство през. Думера.

МІРАЖ: „Спокуси Европи“, „Лілiянка єк дикунка“.

ОАЗА: „Палаючі серця“.

ПАН: „Ліліом“.

ПАЛЯС: „1980 рік. Подружжа будуччини“.

ПАСАЖ: „Ковбоїв тріюмф“ (Кен Мейнард), „Шляхом ганьби“ (Батицька).

ПРОМІНЬ: „На Сибір“.

СОНЦЕ: „Поліцмайстер Тэгеєв“.

СТИЛЕВЕ: „Він і його сестра“ (Вл. Буріян і Анні Ондра), „Чужа наречена“ (Марл. Дітріх).

УТІХА: „Обманець із Тексасу“, „Ковбоєве кохання“.

ХИМЕРА: 24 години з життя жінки.

Програма радіо.

Неділя, 22. ттравня 1932.

Кенігсберг (217,1) 9.00 Богослуження, 12.10 Симф. поранок, 20.00 Концерт, **Лайпціг** (259,3) 16.00 „Панна Юлія“ авд. за осн. Стріндберга, 17.00 Рел. музика, 18.00 Хор. **Мор. Острава** (263,8) 9.00 Богослуження, 19.00 Музика, **Братислава** (278,8) 16.00 Словацька муз., 17.30 Хор, 18.00 Концерт, **Мілано** (331,4) 9.55 Богослуження, 21.00 Опера, **Штрасбург** (345,2) 20.30 Молієрів вечір, **Штутгарт** (360,6) 20.00 „Дон Цезар“ оп. Делінгера, **Білгород** (430,4) 16.30 Нар. пісні, Надя Александрович, 19.20 Вок. концерт, **Рим** (441,2) 10.15, 12.30 Музика, 20.45 „Чесна Зузанна“ **Прага** (488,6) 7.00, 11.00 Концерт, 12.05 Військ. музика, 19.30 „Де Драгон де Віляр“ ком. опера, **Відень** (517,2) 10.45 Концерт, 20.10 „Ді Фарт інс Бляве“ комедія, **Будапешт** (550,5) 11.00 Рел. музика, богослуження, 29.00 Танк. музика, **Харків** (937,5) 15.00 Концерт для дітей, 18.00, 20.00, 24.00 Концерт, **Осльо** (1083) 16.30 Рел. пісні, 20.00 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 12.30, 15.25 Концерт, 16.40, 20.00 Трансм.

Понеділок, 23. травня 1932.

Кенігсберг (217,1) 20.05 „Ді байден Шіцен“ ком. опера Льорцінґа, **Братислава** (278,8) 16.10 Концерт, 17.30, 22.20 Легка муз., 18.00 Сонати, **Мілано** (331,4) 21.00 Концерт, **Штрасбург** (345,2) 20.30 „Ловці жемчугів“, **Гельсінгфорс** (368,1) 19.05 Свято скандинавської музики, **Рим** (441,2) 12.00, 21.00 Концерт, 22.10 Легка муз., **Мінхен** (532,9) 16.05 Солісти, 19.35 „Викрадення зі Сераю“ оп. Моцарта, **Харків** (937,5) 15.00, 16.00, 18.00, 20.00, 24.00 Концерт, **Давентрі** (1554,4) 15.45 Солісти, 21.40 „Ди Повчер“ комедія Франсіса, **Кенігсвустергавзен** (1634,9) 14.00, 21.15 Трансм., 14.45 Діточа газетка, 16.30, 20.00 Концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 22. травня 1932.

11.45 „Ідеалізм Марійського культу“, 12.15 Симф. поранок, 14.55, 16.20 Грамофон, 15.00 Концерт, 15.55 Для дітей: Радіотижневик „Що чувати в світі“, 16.08 „Гурток повстанців“, 16.40 „Залізниця та пневматик“, 16.55 Грамофон, Сільва рерум, 17.15 „Що лікар бачить крізь віконну шибу“, 17.30 „Як писати й що читати“, 17.45 Концерт, 19.25 Фейл. Гал. Гурської, 19.40 Плекання коней, 19.45 „Парижанин“ авд., 20.15 Концерт солістів, 22.30 Метеор. комунікат, 22.35, 22.45 Спорт, 22.45—24.00 Концерт мандоліністів.

Понеділок, 23. травня 1932.

12.10, 14.45, 15.45, 19.40 Грамофон, 13.20, 22.50 Метеор. ком., 15.05 Госп. ком., біржа, 15.15 Комунікаційний перегляд, 15.25 „Комунікаційні лінії та лет. комунікація“, 16.10 Грамофон, Сільва рерум, 16.20 Фр. лекція, 16.40 Авдиція для учителів музики в заг. образуючих школах, 17.10 „Наполеонів син“, 17.35 Легка музика, 18.50 Вечірня, 19.15 Хліборобська скринька, 19.25 „Терор конвенансів“, 20.00 Муз. фейлетон, 20.15 „Тоска“, опера з грамофону, 22.30 „Парадокси Сходу“ відч., 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Позір! Копичинеччина — Борщівщина — Бучаччина — Заліщиччина — Чортківщина! Повітовий Кружок „Рідної Школи“ в Чорткові влаштовує підготовний курс до I. кл. укр. гімназії „Р. Ш.“ в Чорткові в часі від 22. травня до кінця червня ц. р. — Зголошення хлопців і дівчат, що в біж. календарному році кінчать 10-ий рік, а не переступили 14. року життя, приймає управа коедук. гімназії в Чорткові. Наука на курсі безплатна. — Старшина Кружка „Р. Ш.“. 1889 3-3

Загальні Збори Товариства „Реміснича і Промислова Бурса“ у Львові, відбудуться дня 5. червня 1932 в год. 10. передпол. у домівці при вул. Пасічній ч. 2 (бічна Личаківської) з таким порядком нарад: 1) Отворення Заг. Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів. 3) Звіт з діяльности Т-ва. 4) Звіт Контрольної Комісії і уділення абсолюторії. 5) Вибір голови і доповнення Членів Головної Ради. 6) Внески й запити. — У Львові, дня 20. травня 1932. — **Головна Рада Товариства.**

Ситківкові токи на площі Сокола-Батька. Оплата: в будні дні 1 год. 0.60 зол., для членів і учеників С.-Б. 0.50 зол., в неділі і свята 1 год. 0.80 зол.; для членів і учеників С.-Б. 0.60 зол. 1888 2—2

Вписи на шкільний рік 1932/33 до прив. дівочої фахової школи (середнього типу) С. С. Василіянок у Львові начнуться 1. червня ц. р. Ближчі інформації дає Управа при вул. Длуґоша 17. 1906 1—3

Вишлім діти на село! Вже 27 літ минає з того часу, як „Т-во Вакаційних Осель“ рік-річно висилає літом львівську шкільну дітвору на відпочинок на село. Сотні-тисячі дітей у тому часі користувалися ясним сонцем, свіжим воздухом, здоровим харчем. В останніх роках Товариство здобуло дві місцевості на приміщення малих вакаційних гостей: Милування, давнє літнисько і Коршів, біля Коломиї. У році 1931 вислано дівочу й хлопячу оселю до Милування, а другу дівочу до Коршова, де „Сільський Господар“ відступив на цю ціль свою школу і випозичив господарський інвентар. Разом вислано 162 дітей — з персоналом 180 осіб. Ведення осель і опіка над дітворою спочивали в руках досвідних учительок і учителів. Лікарську пораду давали зовсім безкорисно д-р Гробельний зі Станиславова і директор шпиталя д-р Левицький з Коршева. Весь тягар адміністрації несли з правдивою пожертвою старий, випробований приятель оселі й дітвори п. Юліян Бачинський і директор Панашій з Коршева. Правдивих духових пастирів-опікунів найшла оселя в особах Вп. отців парохів Блавацького і Микитина. Щиро підпомагали оселю в Коршеві морально і матеріяльно панство Залуцькі, Микитини і д-р Левицький. На оцім місці складає Управа Товариства усім своїм добродіям якнайщирішу подяку за серце для дітвори, за зрозуміння завдань і значіння Товариства. У цьому році загальної кризи й безробіття, хоче Товариство збільшити число оселянок до 180. Щоби й найбіднішій дітворі дати змогу використати якнайкраще вакаційний час, знижає оплату за побут на оселі до 50 зол. + 10 зол. на дорогу. Зовсім бідні діти на припоручення управ шкіл прийме оселя за дуже малою оплатою, а то й безплатно. Щоби мали ми змогу це зробити, просимо громадно вписуватися в члени нашого Товариства (3 зол. вкладка) і слати хочби найменші жертви на руки скарбнички, п. Осипи Паньківської (Чарнецького 26). Львівських громадян повідомляємо, що за дозволом влади відбудеться в неділю (22. травня ц. р.) прилюдна збірка на цілі Товариства. Хай ніхто не відтягнеться кинути гріш до наших пушок — цеж жертва для наших дітей, українських дітей. — За Виділ Товариства Вакаційних Осель: **Ольга Бачинська**, голова, **Марія Ліщинська**, секретарка.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

НА ПРОДАЖ 15 моргів поля, півтора км. від залізн. стації Броди, нові забудовання з мешканням, інвентар живий і мертвий, місячний дохід 500 зол. Відомість склеп Нар. Торговлі, Львів, Ринок 36. 1-2

ЛІКАР шукає заступника на час від 2. VI. — 18. VII. Треба мати урядове позволення на виконування лікарської практики. Корисні умовини. Зголошення слати на адресу: Д-р Осип Клодницький, лікар в Товмачи. 1904 1—1

ДОБРА ЛЬОКАТА! Коло стації Рожанка (4 км. до Славська) є на продаж парцелі. Місце надається також на літнисько або санаторію. Зголошення приймає: Осип Гусаківський, Тухля коло Сколього. 2—4

ДЕ ПЕРЕВЕСТИ ВАМ ВАКАЦІЇ? Трудно дати Вам вдоволяючу відповідь — доки Ви не пізнали **Гребенова-Зелемінки.** Це кліматично-купелева стація, положена в долині Опору, серед казкового багатства смерекових лісів — гірського воздуху і сонця — вимріяне місце відпочинку. Тут найдете вигоду і люксус при найбільшій ощадности. Теніс, плавання, риболовля, воздушні купелі на золотому піску або квітникових муравах, пішi та кінні прогульки по верхівях Зелеміну, Довбушевої криниці, Чорного Верху і ін. Ціни по приватних віллях і пансіонах знижені. Початок сезону 15. травня. За інформаціями звертатися до Громадського Уряду в Гребенові. 1842 3—4

НАЙМОДНІШІ ЖІНОЧІ ПЛАЩІ по 65 зол. і вище, гарні костюми від 85 зол., сукні, блюзки, тощо дуже дешево продає відома фірма **Яків Посамент** Львів, вул. Академічна 2 (Готель Жоржа). 7-11

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10